

Največji slovenski dnevnik
v Zedinjenih državah
Velja za vse leto \$4.00
Za pol leta \$2.50

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily
in the United States
Issued Every Day Except Sundays
and Legal Holidays
75,000 Readers

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 281. — ŠTEV. 281.

NEW YORK, MONDAY, DECEMBER 1, 1919. — PONDELJEK, 1. DECEMBRA, 1919.

VOLUME XXVII. — LETNIK XXVII.

PRETEČA VOJNA MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO

SLAVNI AMERIŠKI ČASNIKAR FRANK H. SIMONDS, KI JE DOSLEDJAZ VZROKOV SE VEDNO NATANČNO PREROKOVAL POSLEDICE, NAM V TEM ČLANKU POJASNUJE, KAJ BI SE ZGODILO, ČE BI D'ANNUNZIO NAPADEL SE OSTALO DALMATINSKO OBAL. — MNOGOBROJNE KOMPLIKACIJE. — GUERRILLA-VOJEVANJE. — DOLGOTRAJEN BOJ.

Vsled zadnjih pustolovstev D'Annunzija mora postati jasno celemu svetu, da se nahaja Evropa na robu nadaljne vojne. Do sedanjega trenutka so stali Jugoslavlani pasivni in to vsprico velikih hvaloslovij, ki bi, da rečemo najmanj, upravičile oborožen odpor, a nadaljne italijanske agresije in vsak poskus, polastiti se cele Dalmacije, bi neizogibno dovedel do sovražnosti. Naj bo zaveda Reke taka ali taka, slučaj Dalmacije ne dopušča nikake debate. Vsprico celokupnega prebivalstva 700,000 duš v Dalmaciji, štejejo Italijani manj kot 20,000. Izven mesta Zadra so v brezupni in skrajno neupravičeni manjšini. Želja naroda je pretežno v prid zvezi z novo jugoslovansko državo in Dalmatinci in Jugoslavlani v splošnem bodo prišli brez dvoma za orožje, če bo vprizoril D'Annunzio še kak nadaljni poskus, da razširi italijansko okupacijo.

Kot v vsaki balkanski zadevi, so tudi v zadevi Dalmacije številne komplikacije.

Če bodo torej Italijani nadaljevali s svojo dosedanjjo politikjo, bo prvi korak vojna med Jugoslavijo in Italijo, a skoro gotovo je, da bodo Rumunci in Bulgari napadli Jugoslavijo, kajti v zadnjem času so delali slednji več ali manj v soglasju z Italijo.

Med Jugoslavijo in Rumunsko gre za posest stare ogrske province Banata, to je okraja, katerega so zadnje mirovne pogodbe pripisale Srbiji ali novi jugoslovanski državi. Rumunci niso hoteli sprejeti tega sklepa ter mobilizirali čete v namenu, da vdrejo v Banat.

Izbruh sovražnosti med Jugoslavlani in Italijani bi bil signal za Rumunsko, da izvede svoje pretnje.

Kar se tiče Bulgarov, so slednji že dvakrat napadli Srbe v brezuspešnem naporu, da se polaste Makedonije. Starim pritožbam je dala nova mirovna pogodba nove življenske sile s tem, da je dala Jugoslovanom majhna, a važna ozemlja ob stari srbsko-bulgarski meji. Če bodo srbske čete odpoklicane, da branijo Banat in da nasprotujejo Italijanom, bo nova bulgarska invazija Makedonije skoro neizogibna.

Vsa tri plemena Jugoslovancov, Srbi, Hrvatje in Slovenci, bi imela rajši novo vojno, z vsemi svojimi žrtvami kot pa aneksijo od strani Italije. V tem duhu se bodo upirali D'Annunziju in dežela ob iztočni obali Jadranskega morja je čudovito pripravna za guerrilla-vojevanje. Razvnetega pa tudi ni izključno, da bi Jugoslavlani ne dobili pomoči od nemških Avstrijcev, kojih kos ozemlja, obenem s četrt milijona nemško-govorečih Tirolcev, je bil vključen v italijansko ozemlje, proti volji in kljub protestom Tirolcev.

Konečno pa mora Italija računati s skoro gotovo ustajo v Albaniji, kjer so zasedle italijanske čete obširna ozemlja proti volji albankega naroda. Zopet in zopet so prihajali iz Albanije protesti proti italijanski nadvladi. Ustaji v Albaniji pa bi se dalo tudi veliko težje upirati kot oni v Dalmaciji, kajti Albanci sami so bili znani skozi dvajset stoletij kot izvrstni in neprekosljivi guerrilla-borilci.

Vojna med Jugoslavlani in Italijani bi se ne končala z kratko in hitro kampanjo in tudi italijanska okupacija dela jugoslovanskega ozemlja bi ne dovedla do uravnave spora. Srbi so se upirali skozi več kot štiri stoletja Turkom, ki so bili vsled zmage na Kosovu polju v stanu pregaziti njih ozemlje. Črnogorci niso nikdar izročili tujei svojih gora. V zadnji svetovni vojni so se Slovenci in Hrvatje borili z velikim uspehom proti Italijanom do zaključne kampanje leta 1918.

Vsprico domačega položaja v Italiji, vsprico izgub, katere je trpela Italija vsled vojne s Turčijo in vsled zadnje svetovne vojne, vsprico domačega nemira ter ekonomske in socijalistične agitacije, bi vsak korak proti nadaljni dolgi vojni, ki bi bila gotovo zvezana z nadaljnimi žrtvami in dragimi napori potem, ko se je vojna sama končala, dovedel do notranje revolucije v Italiji.

Najboljša stvar, katero morejo pričakovati prijatelji Italije, je ta, da bo italijanska vlada zopet zamogla dobiti kontrolo nad položajem ter zadržati D'Annunzija in njegove so-pustolovce. Če bi se njegove operacije ustavile na Reki, bi bilo mogoče najti rešitev številnih problemov, ki so se pojavili v tej zvezi, kajti v vseh deželah, ki so bile zvezane z Italijo, je bilo opaziti nekaj simpatij do italijanskih aspiracij. Če pa bo Italija sledila D'Annunziju v njegovi kampanji proti Dalmaciji, bo naletela le na malo simpatij in še na manj podpore in najmanj od strani Združenih držav.

Tudi če bi ne posredovala nobena izmed velikih držav, — to je Francija, Anglija ali Združene države, — v prilog Jugoslovonom, bi bile vse vezane od časti, da ne nudijo Italiji nikake nadaljne pomoči, niti finančne, niti materialne.

Liga narodov ali nikaka Liga narodov, Amerikanci ne bodo prispevali k zavojevanju plemena, ki si je zaslužil svojo pravico do prostosti potem treh junaških bob v zadnjem desetletju in ki se upira italijanski agresiji, okovan z vsemi principiji, za katere so se baje zmagalet borili v zadnji veliki borbi.

Vsprico sedanjega položaja pa je mirna uravnava vse preje kot vrjetna. Ko je šel Garibaldi na svoja pustolovstva, je bil Cavour, ki je napravil slednjim konec ob pravem času. Pomanjkanje Cavourja pa bo stalo Italijo danes mogoče prav toliko kot je stalo v zadnjih letih Nemčijo pomanjkanje Bismarcka.

POTRES OB RIVIERI

la semkaj tekem zadnjih ur.

Močnejši sunek je bilo zazna-
Paris, Francija, 30. novembra. Močnati ob poldvanajstih zvečer v
— Lahen potresni sunek, ki je Foix, ki leži 45 milj junjo od To-
trajal sedem sekund, se je poja-
ulouse ob vzhodni Pirenejev. V
vil v Cannes ob francoski Rivieri obeh krajih je bilo zaznamovati
kot pravijo poročila, ki so dose-
le majhno škodo.

ITALJANI SE VRAČAJO

Denar, ki prinesejo s seboj iz Zdr. držav, je velikanskega pomena za njih revne sorodnike.

Napolj, Italija, 10. nov. — (Pismeno poročilo Ass. Press.) — Nekako 80,000 izseljencev se je vrnilo iz Združenih držav skozi pristanišče Napolj izza 1. januarja tekočega leta.

Število vračajočih se se veča od meseca do meseca in vsled izstrani zavzevnikov, ki so jih rekvirirali, se domneva, da bo deset tisoč Italijanov vsaki mesec zopet pozdravilo Vezuv.

Denar, katerega prinašajo vračajoči se, pomenja veliko pomoč za sorodnike, ki so trpeli veliko pomanjkanje tekom vojnega časa. Splošno govore v pristanišču o solidni zunanosti potnikov in ta solidnost je gotovo posledica petletnega varčevanja ob vojni-
casnih zaslužkih v Združenih državah.

Dobro napravljene obleke in veliki kovčgi, katere nosijo potniki s seboj, predstavljajo presenetljiv kontrast proti enilicam in enjam, katere je opaziti, ko odhajajo izseljenci v Ameriko.

Izseljevanje Italijanov v Združene države preko Napolja, najbolj važnega vkrevalnega pristanišča v južni Evropi, je še vedno zelo oddaljeno od obsega v času pred vojno.

Podatki italijanskega izseljevalnega urada v tem mestu kažejo, da je razen vračajočih se rezervistov, odpotovalo iz Napolja v Zdr. države 3,217 Italijanov tekom prvih osem mesecev leta 1919.

Velika večina teh izseljencev je predstavljala žene, otroke in druge sorodnike Italijanov, ki živijo v Združenih državah in ki niso mogli priti k svojem radi razmer, ki so nastale vsled vojne.

Število dejanskih izseljencev v smislu, kar predstavlja ta beseda ponavadi, je zelo neznatno.

V nasprotju s temi razmerami se lahko navede, da je leta 1913, torej eno leto pred izbruhom velike vojne, odpotovalo iz napoljskega pristanišča v Združene države 198,664 Italijanov. Razlika med takrat in sedaj pripisujejo v splošnem delovanju takozvane Literary postave iz leta 1917, pomanjkanju ladij, visokim cenam voznih listkov ter nadaljevanju ameriških omejitev glede potnih listov.

"PRISRČEN" SPREJEM

Danes bo italijanski kralj otvoril petindvajseto zasedanje parlamenta. — Socijalistov ne bo.

Rim, Italija, 30. novembra. — (Poročilo Ass. Press.) — Ko bo jutri stopil italijanski kralj Viktor Emanuel v poslansko zbornico, da otvori petindvajseto zasedanje parlamenta, socijalistični poslanci ne bodo vstali.

Zapustili bodo zbornico, ko se začelo čitanje imen ter toliko časa zborovali v sosednjih sobah, dokler bo kralj govoril.

Protiboljševiška liga je organizirala veliko demonstracijo, s katero hoče izraziti kralju svojo zvestobo.

Demonstracija se bo vršila, ko se bo kralj vrnil v svojo palačo. Resolucije, naj socijalisti ostaneje v dvorani toliko časa, dokler bo čital kralj poslanico, je bila poražena z veliko večino. Socijalisti imajo izmed 608 sedežev 163. Katoliška stranka ima 100 sedežev, republikanci pa samo 20.

London, Anglija, 30. novembra. Sem je dospelo poročilo o velikih demonstracijah v Italiji. Demonstracije so čisto podobne revolucionarnemu gibanju.

ZADEVE MIR. POGODBE

Predsednik Wilson je preveč bolan, da bi se mogel pogovarjati s sen. Hitchcockom.

Washington, D. C., 30. novembra. — Čeprav so bile divje govorice glede zdravstvenega stanja predsednika Wilsona zanikane da nes v Beli hiši, obstaja vendar dejstvo, da je predsednik očitno zelo bolan mož ali pa da nimajo v Beli hiši nobenega nagajanja, da bi sprejel senatorja Hitchcocka, voditelja demokratske manjšine v senatu.

Vsakovrstne govorice so pričele krožiti, ko je neko poročilo javilo, da je predsednik ohromel od pasu navzdol.

Ta poročila so se splošno razširila po Washingtonu in naravna posledica tega je bila, da je bila Bela hiša naravnost oblevana. — Prišlo je zanikanje vseh teh poročil v izjavi predsednikovega tajnika Tumultyja, v kateri se glasi, da je izboljšanje v zdravstvenem stanju predsednika presenetilo celo dr. Dereuma, specialista iz Phila., ki je danes zopet obiskal predsednika.

Senator Hitchcock je danes potom svojega tajnika telefoniral v Belo hišo ter prošil za sestanek s predsednikom. Odgovor se je glasil, da bo predsednik razmišljal o stvari in da bo senatorja obvestil ob primernem času.

Senator se je oglašil v eksekutivnih uradnih danes, da vidi tajnika Tumultyja. Tajnik je bil v onem času v Beli hiši in potem, ko je čakal pol ure, je senator odšel, ne da bi videl koga razen časnikaških poročevalcev. Rekel jim je, da nima nobenega sestanaka, da pa je povedal tajniku Tumultyju že preje popoldne, da se bo oglašil, da se izve, kedaj bo mogoče govoriti s predsednikom. — Stvar ni prav nič nujna ter imamo še dosti časa, — je rekel.

Rekel je nadalje, da ne bo poslanica predsednika najbrž vsebovala ničesar z ozirom na mirovno pogodbo, kajti naslovljena bo na obe zbornici, dočim je mirovna pogodba edinele zadeve senata samega. Poslanica glede mirovne pogodbe bo mogoče prišla pozneje.

PORTORIŠKI PRIDELEK SLADKORJA

Portoriški pridelek bo baje napravljen konec pomanjkanju sladkorja v istočnih državah.

Portoriški sladkorni pridelek, ki bo znašal pol milijona ton, je sedaj v mlinih ter po precej zmanjšan nevarnosti še nadaljnega pomanjkanja sladkorja v istočnih državah in prav posebno v New Yorku soglasno z izjavo Walterja Marshalla, upravitelja Vanderbilt hotela, ki se je ravnokar vrnil s potovanja po Portoriku.

Pridelek sladkorja, katerega stiskajo sedaj na otoku, je baje tako obsežen, da ne bo smelo v par tednih obstajati nikako pomanjkanje sladkorja v New Yorku.

Portoriko bo postal praveata Meka za ameriške turiste, — je rekel. — Slavni Coamo vreli se lahko kosajo z najboljšimi evropskimi zdravilišči. Gorski prizori so neprekosljivo krasote.

V Portoriki je sedaj poletje in povprečna temperatura znaša od sedemdeset do osemdeset stopinj. To omogočuje tudi kopanje v morju.

Moj kratki obisk me je naravnost navdušil za ta otok. Portoriko pa ni le dežela za turiste, — temveč tudi zakladnica, ki proizvaja velike množine kave, sladkorja in tobaka. V preteklem letu je znašal pridelek sladkorja več kot 450 tisoč ton, a letošnji bo še veliko večji.

DELATI ALI PA V JEČO!

V tem smislu se glasi ferman okrajnega pravdnika Zdr. držav v Indianapolisu.

Indianapolis, Ind., 30. novembra. — V pondeljek se bo pričelo strogo izvedenje ustavnega povelja zveznega sodišča proti vmešavanju v produkcijo premoga, in sicer na temelju Leverjeve postav.

Vsa znamenja danes kažejo, da bodo zvezne oblasti na enak način nastopile proti premogarskim baronom kot proti premogarijem samim in da se bo dvignilo proti njim obtožbe radi omalovaževanja sodišč.

Danes so bile završene vse priprave ter bili stavljeni vsi šerifi po celi Indiani v službo, da izvedejo izpolnitev ustavnega povelja ter omogočijo zopetni prihodek obratovanja v premogovnikih. — Delavnosti zveznih agentov se bodo tikale premogovnih polja v Indiani, vendar pa ne bodo omejene na državne meje in sličnih korakov je pričakovati tudi v drugih državah.

Dan W. Sims, okrajni pravdnik Združenih držav, v kojega rokah se nahaja izvršenje sodnijskega ustavnega povelja, je izdal danes ugotovilo, v katerem je rekel, da se bo premog proizvedel in da bo vsak premogar, delodajalec ali drugi človek, ki ve za ustavno povelje in ki vsled tega krši določbe stavljen pred sodišče, radi omalovaževanja sodnijskih povelj.

Mr. Sims je izjavil, da vedo brez dvoma vsi delodajalci in vsi premogari za ustavno povelje in da bodo oblasti prejele vsa kega premogarija, ki se ne bo hoteli vrniti na delo potem ko bodo delodajalci nabili lepake, na katerih se bo glasil, da so rovi odprti. Nepokorščino od strani premogarijev bi se smatralo za poziv na nadaljni odpor, katerega akcija je prav posebno prepovedana soglasno z določbami ustavnega povelja.

Glasi se tudi, da ima vlada dosti posla z nekaterimi delodajalci. Tukajšnji voditelji U. M. W. niso hoteli ničesar reči glede politike, katero bodo zasledovali v zvezi s tem, vendar pa se glasi, da so krajevni voditelji v Indiani premogovnih poljih proti temu, da bi se delci vrnili na delo na temelju 14 odst. povišanja plače, katero povišanje je ponudila vlada.

ZADNJE SREDSTVO

Značilna konferenca guvernerjev posameznih držav. — Premoga je le malo na razpolago.

CHICAGO, ILL., 30. NOVEMBRA.

Guvernerji sedmerih držav, v katerih se koplje mehki premog, so se danes posvetovali ter prišli do zaključka, da mora vlada storiti vse, kar je v njeni moči za povspenjenje produkcije premoga. Po njihovem mnenju, naj bi imela vsaka država posebnega kurilnega administratorja, katerega je izbral in priporočil guverner.

Nadalje so guvernerji zagovarjali ostro kontrolo pri razdelitvi premoga. Konferenco je sklical Fred D. Garner iz Missouri. Nadalje so bili navzoči guvernerji iz Illinois, Indiane, Iowe, Oklahome, Tennessee ter Kansasa.

Te države so najbolj prizadete vsled pomanjkanja premoga. Zaloge, ki jih imajo na razpolago, bodo trajale kvečjem nekaj tednov.

Prihodnja konferenca se bo vršila v nedeljo v St. Louisu.

Domačini na Portoriku so vsi proti prohibiciji. Otok je sedaj po polnoma suh, a narod hoče ljudsk glasovanje, da bo sam razsodil glede te zadeve.

ZVEZNE ČETE ODPOSLANE V PREM OG. OKRAJE

ZVEZNE ČETE VARUJEJO DELAVCE V KANSASU, KI HOČEJO DELATI. — TUDI MILICA JE V SLUŽBI. — NOVA PREIZKUŠNJA TEKOM TEGA TEDNA. — MORNARICI MANJKA PREM OGA. — PREM OGARJI SE BOJE IZVRŠENJA USTAVNEGA POVELJA. — POROČILO "N. Y. WORLD".

Washington, D. C., 29. novembra. — Glavni razvoj, katerega je bilo opaziti v zvezi s premogarsko stavko je obstajal v naporih delodajalcev, da pridobe premogarije za sprejem 14-odstotnega povišanja plače, katero je dovolila vlada in da pregovore delavce k povratku na delo, pod varstvom čet Združenih držav, če bi bilo kaj takega potrebno. V vseh premogovnikih so bili nabiti lepaki, ki so oznanjali povišanje plače, katero je priporočil dr. Garfield, kurilni administrator Združenih držav.

Zvezne čete, katerim so prišle na pomoč tudi državne milice, so se pričele premikati proti premogovnikom, da zavarujejo delavce, ki so pripravljeni in voljni vrniti se na delo. Iz Topeka, Kans., je prišlo poročilo, da je 600 zveznih vojakov zapustilo svoje taborišče v Camp Funston ter se napotilo v Kansas, da zavaruje 5000 prostovoljcev, ki bodo v pondeljek pričeli s kopanjem premoga. Guverner Allen iz Kansasa je že poslal 1200 milicarjev v premogovne okraje, da pomagajo zveznim četam.

Zvezne čete je poslal v premogovne okraje generalni major Leonard Wood, po konferenci, katero je imel večeraj zvečer z guvernerjem.

V nekaterih okraji jih so delodajalci prepričani, da se bo vrnilo veliko število delavcev na delo. Premogariji se baje boje izvrševanja ustavnega povelja, soglasno s katerimi bi bili lahko aretirani ter stavljeni pred sodišče radi omalovaževanja sodnijskega povelja in taditega, ker skušajo baje ovirati produkcijo premoga.

Razvoji tekom zadnjih ur so bili naslednji: — Kurilni administrator dr. Garfield je na podlagi proračunov glede življenskih stroškov odločil, da je 14-odstotno povišanje plače primerno.

Kurilni administrator je izdal nadaljno ugotovilo, v katerem zanikuje vesti, da se hoče potom vladnega postopanja uničiti delavske unije ali pa princip kolektivnega postopanja.

Prišla so poročila iz zapadnega Marylanda, da je bilo ustavljen obratovanje v okraju, iz katerega dobiva glavno mesto svojo zalogo premoga in ki zalaga tudi mornarico s premogom.

Natančni izvidi kažejo, da je znašala produkcija premoga v zadnjem času manj kot petdeset odstotkov normalne produkcije.

OKROŽNA ORGANIZACIJA ŠT.

VII. J. R. Z. PRIREDI VELIK BANKET.

Okrožna organizacija J. R. Z. št. VII., Chicago, Ill., priredi v soboto, dne 13. decembra točno ob osmih zvečer, velik banket v Hrvatskem Domu na 1907 So. Racine Ave. Vstopnina za posameznike \$1.50, za pare \$2.00. Po banketu izvrstna godba za ples.

Kdorkoli je zasledoval delovanje te mlade hrvaške organizacije J. R. Z. je moral zapaziti nepričakovan napredek v zadnjih šestih mesecih, kar gotovo podpira dejstvo, da zelo lepo raste edinstvo našega troimenskega naroda.

Že na predzadnji konvenciji J. R. Z. so se Hrvati z vso resnostjo in iskrenostjo pridružili našemu plemenitemu boju za osvobodjenje naroda v domovini, na zadnji konvenciji pa je to edinstvo postalo popolno; močnejša in večja postaja vez med nami. Danes smo nerazdružljivi, ena samo pot je in ta nas vodi do cilja: v federativno republiko Jugoslavijo.

Banket bo prijateljski sestanek republikancev troimenega naroda in prepričani smo, da bo

Pazite na nove cene

Pošiljamo denar na Kranjsko, Štajersko, Hrvatsko, v Slavonijo. Bosno in Hercegovino popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake mo-
goče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

Sedaj pošljemo v staro domovino, naprimer:

100 kron	\$1.50	500 kron	\$ 7.00
200 kron	\$3.00	1,000 kron	\$ 14.00
300 kron	\$4.35	5,000 kron	\$ 66.50
400 kron	\$5.80	10,000 kron	\$133.00

Označene cene so veljavne do dne, ko se nadomestijo z drugim.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER,
32 Cortlandt Street, New York, N. Y.

GOZDNI ROMAR

FRANCOIS SPINAL GABRIEL FERRY.

Na "Glas Naroda" prevedel G. P.

(Nadaljevanje.)

TRETJI DEL.

Štirinštrideseto poglavje.

OBA MEDIANA.

Vrnimo se k drugemu delu naše povesti, katero smo za trenutek prekinili.

Diaz se je iznebil bolešne ožornosti in globokega presenečenja, ki ga je za trenutek premagalo.

— Jaz sem vaš jetnik po postavah vojne, — je rekel ter počasi dvignil glavo — ter čakam, da izvem, kaj boste določili z menoj.

— Prosti ste, Diaz, — je rekel Fabijan, — prosti brez vsakih pogojev.

— Nikakor, — se je vmešal Bois-Rose, — nalagamo vam neobhodno potreben pogoj za vašo prostost.

— In ta je? — je vprašal Diaz.

— Prav tako dobro kot mi poznate skrivnost, ki nam je bila že dolgo časa znana, — je rekel Bois-Rose. — Imam svoje vzroke, da umre poznanevanje te skrivnosti z onimi, ki so bili tako nesrečni, da so jo delili z nami. — Vi edini, — je nadaljeval, — boste tvorili izjemo tega pravila, ker morate biti kot postojenjak suženj svoje besede. Predno vam vrnem prostost, zahtevam, da se s častno besedo obvezate, da ne boste nikdar nikomur zaupali skrivnosti Zlate doline.

— Od osvojitve tega zaklada, — je rekel ožono plemeniti mož, — sem pričakoval le oproščenje in velikost moje domovine. Žalostna usoda, ki preti temu možu, od katerega sem pričakoval izpolnitve mojih upanj, pa dela iz vsega tega le še sen. Sedaj me malo briga, če ostanejo vsi zakladi Zlate doline za vedno tukaj pokopani. Prisegam, torej ter dajem svojo častno besedo, da ne bom nikdar nikomur na svetu, in naj je kdorkoli, razkril te skrivnosti. Pozabil bom celo, da sem videl zaklad za trenutek.

— Dobro, — je rekel Kanadee, — sedaj lahko greste.

— Ne še, če dovolite, — je odvrnil jetnik. — V vsem tem, kar se je završilo pred mojimi očmi, tiči skrivnost, katere nočem pojasniti, a...

— To je zelo lahko, — je rekel Pepe. — Ta mladi mož, — in pri tem je pokazal na Fabijana...

— Ne še, — je slednji slovesno dostavil ter dal Pepetu znamenje, naj preneha s svojimi pojasnili.

— V sodnijski obravnavi, ki bo odprta v navzočnosti Najvišjega sodnika, bo postalo očem Diaz v vse jasno na podlagi obtožbe in zagovora, če bo hotel ostati pri nas. V starih so minute dragocene in z mirnim premislekom se moramo pripraviti na strašno dolžnost, ki nam še preostaja.

— Hotel sem ravno prositi za dovoljenje, da smem ostati. Ne vem, če je ta mož nedolžen ali kriv. Vem pa, da je glavni, katerega sem si izbral in da bom ostal pri njem do zadnjega trenutka, pripravljen braniti ga s svojim življenjem če je nedolžen, pripravljen ukloniti se razsodbi, če je kriv.

— Dobro, čuli boste in sodili, — je rekel Fabijan.

— Ta mož je ed-in izmed velikašev sveta, — je nadaljeval Diaz žalostno, — in tam leži zvezan kot zločinec najnižjega stanu.

— Oprostite vezi, Diaz, — je odvrnil Fabijan, — a ne skušajte odtegniti osveti sina morilec njegove matere.

— Obvezem se svojo častjo zanj, da ne bo skušal bežati, — je odvrnil Diaz, — in tudi, da ne bom skušal pomagati pri begu.

Diaz je šel nato hitro proti Don Štefanu. V tem času je sedel Fabijan na strani in glavo so mu polnile slovesne in žalostne misli. Vzdihal je nad svojo bolešno zmago.

Pepe je obračal glavo na stran ter navidezno pozorno opazoval igro megle na obronkih Meglenih gora. Bois-Rose je kot običajno stal nepremično ter vrzel le sempatno kak pogled na Fabijana.

Medtem je dospel Diaz do Don Štefana. Kdo bi mogel dati izraza viharim mislim, ki so se podile skozi glavo v trku ležčega španskega velikaša? Njegove oči so blestele v istem ponosu kot v dneh njegove slave, ko je še sanjal o tem, da osvoji in podari prestol padlemu dediču španske monarhije.

Ob pogledu na Diaz, ki je očividno zapustil njegovo stvar, pa se je pokazal bolesten izraz na njegovem možganskem licu.

— Prihajate k meni kot prijatelj ali sovražnik, Diaz? — je vprašal. — Ali ste tudi eden izmed onih, ki čutijo skrivnostno veselje ob pogledu na ponižanje mož, katerim so se prilizovali v dnevih njih moči?

— Jaz spadam med one, ki se laskajo le padlim veličinam in ki se ne čutijo užaljenim vsled trpkih besed, katere jim velika nesreča polaga v usta.

S temi besedami je Diaz hitro odvezal pas, ki je bil ovit krog rok plemenitega jetnika.

— Dal sem svojo besedo, da ne boste vpriporili nobenega poskusa izogniti se usodi, ki vas pričakuje v rokah onih mož, katere je nesrečna usoda vrgla na našo pot, — je dostavil Diaz. — Mislim sem, da niste nikdar poznali bega.

— In prav ste storili Diaz, — je odvrnil Don Štefan. — Ali pa slutite kaj o usodi, katero so mi namenili oni blazneži?

— Govor o nekem umoru, katerega je treba osvetiti, ob neki obtožbi... in nekem pravoreku sodnika.

— Pravorek sodnika! — je odvrnil Don Štefan s trpkim in ošabnim smehljajem. — Lahko me umore, a nikdar me ne morejo soditi.

— V prvem slučaju bom umrl z vami, — je rekel Diaz priprosto. — v drugem pa... Pa kaj pomaga govoriti o tem, kar ne more biti? Vi niste krivi zločina, katerega vas dolžijo.

— Slutim usodo, ki me čaka, — je odvrnil Don Štefan, ki ni odgovoril na trditev pustolovca. — Kralj Don Carlos I. bo izgubil zveštega podanika. Vi pa boste zopet postavili Sonoro na noge. Vrnili se boste k senatorju Tragaduros. On ve, kaj ima storiti in vi ga boste podpirali.

— Ah, — je rekel Diaz bolešno, — takega posla bi se mogli lotiti le vi. V vaših rokah bi bil jaz mogočno orodje. Brez vas pa padem zopet nazaj v svojo nepopolnost in temo. Upanje mojega življenja ugasne z vami.

Tekom tega časa sta Fabijan in Bois-Rose zapustila mesto, kjer so se tako hitro odigrali zadnji dogodki. Vrnila sta se zopet k vznožju piramide. Tam naj bi se vršila slovesna sodnijska obravnava, v kateri sta morala prevzeti ulogi sodnika in obtožene Fabijan in Don Štefan.

Pepe je dal Diazu znamenje. Don Štefan ga je videl ter razumel.

— Ne zadostuje ne bežati, — je rekel, — temveč človek mora biti svoji usodi nasproti. Premagani se mora pokoriti zmagalca. Pojdite!

(Dolje prihodnjaj)

Zimsko kašljanje

Če vas nadleguje kašelj ali prehlad, si zapomnite, da si lahko hitro pomagata z uporabo

Severa's
Balm for Lungs

(Severov Balm za Pljuča) je dobro zdravilo za otroke kakor tudi za odrasle. Prodaja jo lekarji vsespod. Cena 25 in 60c. 1c. oziroma 2c. takse

Koledar zastoni!

Če hočete imeti zastoni iztis našega zanimivega zdrav. koledarja v vašem jeziku, vprašajte za

Severov Almanah za Slovence za leto 1920

V vaši lekarni ali pa pišite nam ter pridenite za poštnino za dva centa znamko. V vaše dobro so zavolj naših zdravil naslikanje v barvah. Pogledite notranje strani ovojja.

Prehlad, influenza

ne smete nikdar zanemariti. Preženite jo po prvem kihanju ali kakem drugem znamenju. Rabi

Severa's
Cold and Grip Tablets

(Severove Tablete zoper prehlad in grip) in snijini vročice pilajo predno greste k postelji, da omogočite hitreje. Dobro se pokrijte pa boste kmalo ozdravili. Cena 30c. in 2c. takse. Po vseh lekarnah.

W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa.

Konvencija J. R. Z.

(Nadaljevanje.)

Ali ako bodo hoteli rojaki, ki go ali pridobitev pravičnejših razmer. Vse naše politično in socialno in gospodarsko življenje trpi, išče izhoda, a mesto na boljše gre vedno na slabše. Kapitalizem mami ljudstvo, mu meče pesek v oči in deva obliže na rane s posledicami, da postajajo te rane vedno večje in vedno globlje in bolj škodljive. Imamo bonuse, ponekod imamo uveljavljeni tudi delni profit delavstva, imamo razne zakone za odškodnine, starostna zavarovanja, zavarovanje proti brezdelnosti in en vsem kaj še vse. Legislaturne skušajo z zakoni ustvariti boljše razmere, sodnije nastopajo od slučaja do slučaja proti velikim korporacijam, a vsa ta zdravila ne morejo zaeliti ran, temveč povzročajo še večje rane, večje bolečine.

Vprašamo se nehoti: Odkod, zakaj vse to? Odgovor je enostaven: Če boleha telo, moramo najprej preiskati simptome in vzroke bolezni, jih odpraviti in potem, ko je to storjeno, smemo računati, na popolno ozdravljenje. Današnja družba je bolna. Njena bolezen je sedanjí krivični sistem. Če hočemo zdraviti družbo, moramo najprej odpraviti ta zastareli in sedanjemu času in razmeram ne odgovarjajoči sistem in vpeljati novega, takega, ki bi bil garancija za zdrav in čil razvoj.

Prav tako podpira predlog br. Mihailovič.

Glase se na predlog brata Ilača. Predlog je soglasno sprejet.

Gospodarski del.

Referira Frank Kerže.

Cenjene delegatinje in delegati: — Čast mi je poročati o gospodarskem delu, o ekonomičnih vprašanjih splošno, katerih pravilna rešitev polaga temelj vsem drugim vprašanjem v Jugoslaviji. Ekonomija se namreč ne peča samo z gospodarskimi vprašanji, to je s produkcijo, konsumom in distribucijo produktov in bogastva, ampak ima tudi najvišje zveze z drugimi, tudi važnimi vprašanji. Ekonomska vprašanja imajo najvišji stik s političnim in socialnim vprašanjem, je deloma identično njim, deloma je nerazdružljivo. Vsa ta tri vprašanja odvisne eno od drugega in ta gospodarski del je obenem tudi etično in psihološko vprašanje.

Če bi hotel vsaj deloma postaviti ogrodje ekonomičnemu vprašanju v Jugoslaviji, bi vzelo to več predavanj, ne samo ene ure, ki mi je določena za moj referat. Drugi govorniki so pripovedovali o enakih zadregah, zato ne boste zamerili meni, če povdarim, da bi mi v tako kratko odmerjenem času ne bi moglo storiti drugega, kot postaviti nekaj principov in vtemeljevati jih kolikor mogoče na kratko. Za praktično izpeljavo teh principov bo seveda treba številnih strokovnjakov, da jih rešijo predno zamorejo funkcionirati.

Predno preidemo na ekonomično stanje v Jugoslaviji sami, je prav da se ozremo nekoliko na razmere, v katerih živi danes ves svet. Kaj dimo? Na eni strani kopičenje ogromnih kapitalov, kateri osvajaajo za se svet in vklepajo ljudstva v nove, ekonomične sužnosti, ki so hujše od nekdanjega suženjstva in ekonomske odvisnosti. Na drugi strani vidimo neprodno maso, ekonomične sužnje, delavstvo, ki se vedno bolj in bolj organizira in vodi borbo proti kapitalu brez velikega upa na zmago.

SIN BO OSVETIL OČETA.

Alberto Angeles, sin generala F. Angeles, ki je bil pred par dnevi ujetnik v Chihuahua City, bo sledil svojemu očetu v naporu, da uveljavi v Mehiki demokracijo, ki bo spoštovala svoje mednarodne obveznosti in svojo lastno ustavo.

Dvaindvajsetletni sin usmrčenega generala ni hotel povedati, kdaj bo pričel s svojo kampanjo, vendar pa je izjavil, da bo prišla tako hitro, ker mora podpirati svojo mater. Zaposlen je kot uradnik pri neki eksportni tržnici v New Yorku.

Zena generala Angelesa, ki je preveč bolna, da bi jo obvestili o nesrečni usodi njenega moža, se počuti nekoliko boljše, a ne dobi, da bi jo mogli obvestiti o Chihuahua zadevi.

Njena hčerka Izabela ter sestra ujetnega generala se mudita neprestano ob njeni bolniški postelji.

SOCJALISTI BODO ZAHTEVALI KRATEK PROCES Z D'AN. NUNZIEM.

Milan, Italija, 28. novembra. — Na zborovanju, katerega so se vdeležili vsi socialistični poslanci Italije, so bile sprejete resolucije, v katerih se zahteva od vlade, naj energično zatre podjetje kapitana D'Annunzija v Dalmaciji in uveljavi blokado vsled katere bi bilo nemogoče zakladati njegove čete z živili.

BAVARSKI "KRONPRINC."

London, Anglija, 28. novembra. — Bavarski kronprince Rupprecht je nastopil kot kandidat za predsedniški stolec na Bavarskem pri volitvah, ki se bodo vršile februarja ali marca meseca, soglasno s politično iz Berlina na "Daily Mail".

POZDRAVI IZ NEW YORKA.

Dragi rojaki v Leadville, Colo. Naznanjava vam, da sva prišla srečno v New York do Mr. Sakserja. Vozila sva se tri dni. Sedaj greva s parnikom "France" naprej. Imava se prav dobro. Vas vse pozdravlja J. Bogom! — John J. pet in Anton Marolt.

Na povratku v staro domovino, predno se vkrcam na parnik "France", izrekam še enkrat najlepšo zahvalo družinam Peterka in Modre v Clevelandu. Ohio, isto tako družinam Peter Petek, John Holešek, Lovrene Kucler in Orehek v New Yorku za njih gostoljubnost in naklonjenost. Posebna hvala pa še onim, kateri so me sprejeli na parnik Bog vas živi! John Intihar.

Pred odhodom v staro domovino pozdravljam vse prijatelje in znance širom Amerike, posebej pa George Stepan in njegovo družino v Bingham Canyon, Utah. Z Bogom! — Janez Dragovan.

Pred odhodom v staro domovino pozdravljam vse prijatelje in znance širom Amerike, posebej pa Toneta Raka in njegovo soprogo, Pavla Klaparja in njegovo soprogo, Alojzija Kržeta in soprogo ter Planinška. Srčna hvala za dostrežbo. Kateri želi potovati v domovino, naj se zanesljivo obrne na trdkr Frank Sakser, kajti ta bo najboljši postrežen. Kličem vsem: Z Bogom! — Fran Jordan.

Pred odhodom v staro domovino pozdravljam vse prijatelje in znance širom Amerike, posebej pa Toneta Raka in njegovo soprogo, Pavla Klaparja in njegovo soprogo, Alojzija Kržeta in soprogo ter Planinška. Srčna hvala za dostrežbo. Kateri želi potovati v domovino, naj se zanesljivo obrne na trdkr Frank Sakser, kajti ta bo najboljši postrežen. Kličem vsem: Z Bogom! — Fran Jordan.

Predno se podamo na morje, pozdravljam vse rojake in rojakinje širom Amerike. Srčna hvala vsem, ki so nas sprejeli na kolo-dvor v Latrobe, Pa. Bog naj vam vse stori ro povrne. — Frank Jordan, Frank Majcen, Frank Jarkevič, John Planinšek, Louis Urbančič, Anton Gracar.

Pred odhodom v staro domovino pozdravljam vse prijatelje in znance širom Amerike, posebej pa Nucka Supančič in njegovo družino ter Johna Plata, ki je naju spremljal na kolo-dvor v Pittsburghu. Na svidenje v Jugoslaviji! — John in Alojzija Gazhoda.

Predno stopim na parnik Nieuw Amsterdam, pozdravljam vse Slovence in Slovenke širom Amerike, posebej pa Franka Jakliča ter Franka Barbiča in njegovo družino, ki so me sprejeli na kolo-dvor, za kar sem iz srca hvaležen. Pozdravljam tudi mojo sestro in njenega moža Andy Pregelja ter njuno družino v Dunkirk, Kansas. Na svidenje v Jugoslaviji! — Fr. Jenič.

Kje je JOE MARKOŠIČ? Doma je v vasi Okrivje, pošta Plešee. Nahaja se nekje na jugu v Sumi. Prosim cenjene rojake, če bodo ve za njegov naslov, da ga mi javi, ali naj se pa sam oglasi. John Swashnik, 4705 — 2. Ave., Brooklyn, N. Y. (1-3-12)

IŠČEM DOBRE DOGARJE

za delati v Texas. Imam les, ki je dobra kuže in rusto visoko, brez močvirja in povodnjaj, stalno delo in visoke cene. — Max Pfeiffer, 258 Lewis St., Memphis, Tenn. (29-11-27-12)

Cosulich Line

Direktna pot na Grško in v Trst

Hitri in veliki ss. "Belvedere" gre 3. dec. ob 1. popoldne s pomočjo 7. ob vznožju 41. ulice South Brooklyn.

V PATRAS ALI TRST 2. raz. \$195 vstevši vojni davek 1. raz. \$235 vstevši vojni davek

Pres. Wilson potetkom januarja Argentina aradi januarja PHELPS BROTHERS & CO.

Glavni zastopniki 17 BATTERY PL. NEW YORK

ZAHVALA.

Tem potom se zahvalim naselbinam Shirkieville, Essaytown in Clinton, Ind., katere so mi pripomogle in priskušile na pomoč v tej strašni druginji. Pred petimi meseci sva se peljali iz Shirkieville, Ind., na Jackson Hill z ranjanim Frankom Pierceom, ki je bil lastnik avtomobila. Na poti proti domu in ne dosti pred svojim domom je nenkrat sunilo tako zaradi slabe ceste, da sem iz sedeža odskočil v streho tako močno, da sem si mislil, da se me glava več ne drži. Ko grem ven iz avtomobila, pridem v stanovanje. Nenkrat se mi ne dá vrat nič premikati. S tem je bolečina rastla dan za dnevom in tako se tudi stroški tekli naprej od zdravnika do zdravnika, dolar za dolarjem, pomoči pa od nikoder. Dosti časa sem se opiral s svojim preje prihranjenim denarjem, ali pošli so in tako sem bil primoran obrniti se na dobre ljudi, da mi pomagajo v tej strašni druginji. Imam tri otroke, ki vsi niso še sposobni za delo. V šolo hodijo, po tem mora vsakdo vedeti, kaj stane dandanes otrok in še v tem času ko se zima približuje. Zatorej sem bil primoran in dobil sem dva na Shirkieville, da sta šla nabirati prostovoljnih pripomočkov, in sicer sta bila nabiralec gg Frank Mahnič in Peter Cvetican. (Imen je preveč, da bi jih priobčili. Oured) Vsega skupaj sta nabrala mi izročila \$96.50. V licencu moje družine se iz dia srea zahvaljujem nabiralcem, kakor tudi u-smiljenim darovalcem. Bog vam tisočkrat povrni. Vam, dragim sodelavcem, želim zmago nad kapitalom v boju, kateri se sedaj vojuje s srčnim pozdravom Tomaž Celik z družino, Shirkieville, Ind.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Špeva. — Pesmica je nekakšno prešepava za list.

Valley, Wash. — Pošljite kaj drugega. Glas Naroda nima pouda, da bi obsojal petje, pa naj le tako ali tako.

IŠČEM SLUŽKINJO

v starosti od 25 do 35 let, naj bo dekle ali vdova z enim otrokom. Jaz sem vdovec z dvema otrokoma ter živim blizu Pittsburgha, Pa. Tudi ženitovanje ni izveto. Če je dobra gospodinja, ker pri meni bo mala mirno življenje. Tajnost zadržana. Pisma naj se pošlje na naslov "Delo", c/o Glas Naroda, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Rad bi izvedel za naslov mojega

prijatelja JOHN GRILL, doma iz Dolenjega Zemona št. 61 pri Hlirki Districi. Proa dvema etonm se je nahajal v La Grange, Ill., sedaj pa ne vem, kje se nahaja. Prosim cenjene rojake, ako kateri ve, da mi naznani njegov naslov, ali pa, ako sam bere, naj se mi oglasi. — Frank Oblak, Box 442, Wyano, Pa. (29-11-2-12)

Rad bi izvedel za naslov mojega

dveh prijateljev JOZEFA ŠKEDEL in FRANKA KLEMENČIČ, doma z Dolenjskega, fara St. Jernej, vas Mihov. Pred petimi leti sta se nahajala v Clevelandu, Ohio, in zdaj ne vem kje se nahajata. Prosim, kdo ve za nju naslov, naj mi naznani, ali naj se mi sama javita, imam ji-ma sporočiti nekaj važnega iz starega kraja. Moj naslov je: Florian Odlazek, Box 47, Dunkerwood, Harrison Co., Ohio. (29-11-2-12)

Rad bi izvedel za ZANA JERIŠE-

VEC in MATIJO ZADEL. Doma sta iz Juršič pri St. Petru. Prosim cenjene rojake, ako kateri ve za njun naslov, naj mi blagovoli naznaniti, ali naj se pa sama javita. Moj naslov: F. Knafele, Box 295, Verona, Pa. (28-11-1-12)

Iščem svojega tasta LUDVIKA

PODGORNIK iz Čepovan na Goriskem. Pred vojno se je nahajal v New Yorku. Želim na ta način izvedeti, kje se sedaj nahaja moja družina, od katere že dve leti nič ne vem. Nahajam se v dašni Sibiriji. Moj naslov je: Rado Jesenko, dobrovoljec pri I. Jugoslovanskem polku, gorod Tomsk, Siberia. Via Pacific. (28-11-1-12)

Kje se nahaja moj brat MATEVŽ

RAZINGER? Leta 1914 je bil nekje v državi Minnesoti. Jaz sem bil do leta 1913 v vojnem ujetništvu v Rusiji, zdaj pa sem dobrovoljec pri Jugoslovanskem polku v Sibiriji. Jaz in brat sva doma iz Palov pri Trzinu, Slovenija. Prosim cenjene rojake, da ga opozore na ta oglaš, da se bi čim prej oglašil. Moj sedanjí naslov je: Ivan Razinger, Lazar, I. Jugoslovanskega polka, Tomsk, Siberia. (28-11-1-12)

Rad bi izvedel, kje se nahaja moj

svak FRANK KNAUS. Doma je iz Trave pri Kočevju. Ako kdo prijateljev ve za njegov naslov, naj mi ga javi, ali če pa sam čita ta oglaš, naj se mi sam oglasi, ker mi imam sporočiti važne stvari. Išče ga Peter Mihelič, Box 108, Demopolis, Ala. (26-11-2-12)

DOCTOR LORENZ

EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK
SPECIALIST MOŠKIH BOLEZNI

644 Penn Ave PITTSBURGH, PA.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam že zdravim nad 23 let ter imam skušnje v vseh boleznih in ker znam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spoznati vašo bolezen, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnjo pri ozdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma zanesati na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridite čimprej.

Jaz ozdravim zastrupljeno kri, mazulje in tise po telesu, bolezni v grlu, izpadanje las, bolečina v kosteh, stare rane, živčne bolezni, oslaplost, bolezn v mehurju, ledčah, jetrah in želodcu, rmenico, revmatizem, katar, zlato žilo, aduha itd.

Uradne ure so: V ponedeljek, sredo in petek od 9. ure jutral do 5. popoldne. V torek, četrtek in soboto od 9. ure jutral do 5. ure zvečer. Ob nedeljah pa do 2. ure popoldne.

PO POŠTI NE ZDRAVIM. PRIDETE OSEBNO. NE POZABITE IME IN NASLOV.

Dr. LORENZ 644 Penn Ave. PITTSBURGH, PA.

Nekateri drugi zdravniki rabijo tolažila, da vas razumajo, jaz znanim hrvatsko in iz starega kraja, zato vas lažje zdravim, kar vse razumem.